

Koniunktura w gospodarstwach rolnych w II półroczu 2022 r.

31.03.2023 r.

43,6

Odsetek gospodarstw rolnych, w których ogólna sytuacja pogorszyła się.

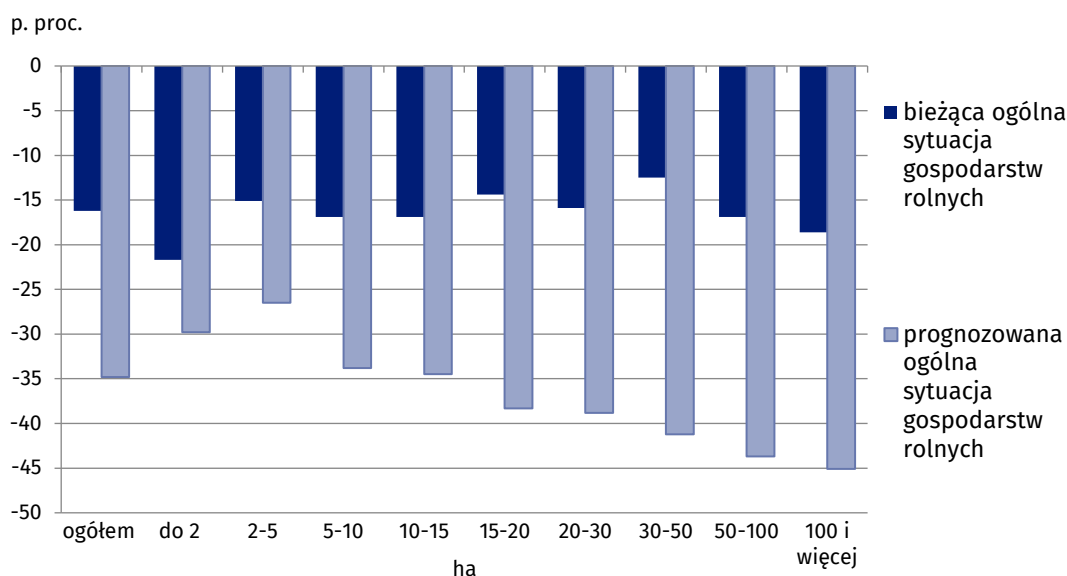
W ocenie rolników zmiany jakie miały miejsce w II półroczu 2022 r. jak i bieżąca (grudzień 2022 r.) sytuacja gospodarstw rolnych kształtowała się niekorzystnie. Również prognozy na I półrocze 2023 r. są pesymistyczne. Nastroje rolników były jednak mniej negatywne w porównaniu z poprzednią edycją badania.

Opinie rolników dotyczące koniunktury w gospodarstwach rolnych były pesymistyczne. Oceny różniły się w zależności od formy prawnej gospodarstwa rolnego, powierzchni użytków rolnych, ukierunkowania produkcyjnego gospodarstw rolnych, rodzaju prowadzonych upraw i gatunków/grup użytkowych utrzymywanych zwierząt gospodarskich, a także od wieku i wykształcenia osoby kierującej gospodarstwem rolnym.

Analiza sald odpowiedzi wykazuje, że:

- osoby kierujące gospodarstwami indywidualnymi wyraziły bardziej pesymistyczne opinie o zmianach jakie zaszły w II półroczu 2022 r., a także na temat prognoz przyszłej sytuacji w I półroczu 2023 r., niż użytkownicy gospodarstw osób prawnych i niemających osobowości prawnej,
- kierujący gospodarstwami specjalizującymi się w produkcji zwierzęcej korzystniej ocenili koniunkturę niż użytkownicy gospodarstw wielokierunkowych; najwięcej negatywnych opinii wyrazili użytkownicy gospodarstw indywidualnych ukierunkowanych na produkcję roślinną,
- najmniej pesymistyczne oceny wyrażali młodzi rolnicy (poniżej 25 lat), osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz wyższym rolniczym, a także osoby prowadzące gospodarstwo rolne przez okres 6-10 lat.

Wykres 1. Saldy odpowiedzi dla bieżącej (grudzień 2022 r.) i prognozowanej (I półrocze 2023 r.) ogólnej sytuacji gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych

W II półroczu 2022 r. pogorszenie koniunktury zasygnalizowało 43,6% kierujących gospodarstwami rolnymi, a poprawę około 6%. Pozostali uznali, że sytuacja ich gospodarstw nie ulegnie zmianie.

Zmiana w koniunkturze w II półroczu 2022 r.

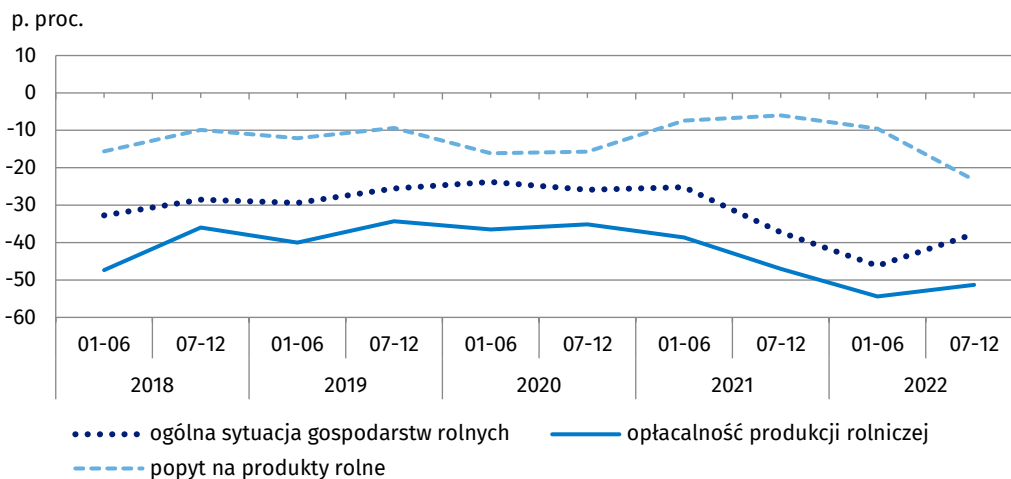
W II półroczu 2022 r. rolnicy nieco korzystniej ocenili zmiany zarówno ogólnej sytuacji prowadzonych przez siebie gospodarstw, jak i opłacalności produkcji rolniczej w porównaniu z wynikami badania przeprowadzonego w I półroczu ub. r.

W bieżącej edycji badania najkorzystniej swoją sytuację ocenili kierujący gospodarstwami specjalizującymi się w produkcji zwierzęcej (minus 25,9), natomiast najgorzej producenci roślin (minus 39,4). Jednak w obu przypadkach oceny te były lepsze niż w poprzedniej edycji – wzrosty wartości sald odpowiedzi odpowiednio o 10,4 p. proc. oraz 8,0 p. proc.

Najbardziej pesymistyczne opinie na temat zmiany opłacalności produkcji wyrazili rolnicy prowadzący uprawy pod osłonami oraz rzepaku i rzepiku, a także hodowcy trzody chlewnej.

W II półroczu 2022 r. oceny dotyczące zmiany popytu na wytwarzane produkty rolne były znacznie gorsze w porównaniu z trzema ostatnimi edycjami. W przypadku gospodarstw ukierunkowanych na produkcję roślinną odnotowano spadek wartości salda odpowiedzi w porównaniu z poprzednim oraz analogicznym okresem ub. roku, odpowiednio o minus 15,0 p. proc oraz minus 22,7 p. proc. Najbardziej pesymistyczne opinie formułowali producenci specjalizujący się w uprawach buraków cukrowych, roślin przemysłowych oraz drzew i krzewów owocowych.

Wykres 2. Salda odpowiedzi dotycząca zmian sytuacji ogólnej gospodarstw rolnych, opłacalności produkcji rolniczej i popytu na produkty rolne

Tablica 1. Salda odpowiedzi dotyczące ocen zmian: sytuacji ogólnej gospodarstwa rolnego, opłacalności produkcji rolniczej oraz popytu na produkty rolne

Wyszczególnienie	Zmiana sytuacji ogólnej gospodarstwa rolnego w:		Zmiana opłacalności produkcji rolniczej w:		Zmiana popytu na produkty rolne w:	
	ostatnim półroczu	najbliższym półroczu	ostatnim półroczu	najbliższym półroczu	ostatnim półroczu	najbliższym półroczu
	<i>saldo odpowiedzi w p. proc.</i>					
01-06 2018 r.	-32,7	-22,6	-47,4	-25,9	-15,6	-7,8
07-12 2018 r.	-28,5	-5,3	-36,0	-9,7	-9,9	-1,9
01-06 2019 r.	-29,4	-19,5	-40,0	-23,2	-12,1	-7,1
07-12 2019 r.	-25,5	-11,7	-34,3	-16,1	-9,4	-3,8
01-06 2020 r.	-23,8	-7,9	-36,5	-11,6	-16,1	-5,0
07-12 2020 r.	-25,9	-9,7	-35,1	-13,1	-15,7	-5,2
01-06 2021 r.	-25,2	-15,4	-38,6	-23,8	-7,4	-6,4
07-12 2021 r.	-37,3	-47,2	-47,0	-52,1	-6,0	-16,3
01-06 2022 r.	-46,2	-39,4	-54,4	-45,2	-9,5	-16,1
07-12 2022 r.	-37,7	-34,8	-51,3	-43,5	-23,3	-22,8

Ocena bieżącej sytuacji gospodarstw rolnych

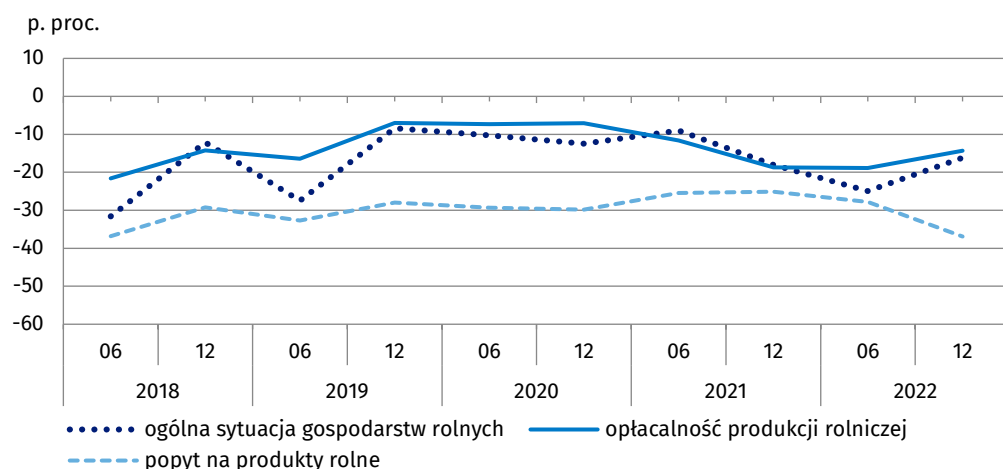
W grudniu 2022 r. 67% rolników objętych badaniem oceniło jako normalną, jak na tę porę roku, bieżącą sytuację swoich gospodarstw. I było to o około 6 p. proc. więcej niż w czerwcu ub. r., ale o 2,8 p. proc. mniej niż przed rokiem. Należy zauważyć, że w porównaniu z poprzednią edycją badania, przewaga opinii o złej sytuacji gospodarstw rolnych nad opiniami przeciwnymi zmniejszyła się i wyniosła minus 16,2 p. proc. wobec minus 24,9 p. proc. w czerwcu 2022 r.

Kierujący gospodarstwami wyraźnie ukierunkowanymi na produkcję zwierzęcą wyrażali korzystniejsze opinie na temat koniunktury w rolnictwie niż osoby prowadzące gospodarstwa wielokierunkowe. Najbardziej optymistyczne opinie wyrażali hodowcy owiec i bydła mlecznego.

Najmniej korzystnie swoją obecną sytuację ocenili użytkownicy gospodarstw ukierunkowanych na produkcję roślinną, a wśród nich najgorzej rolnicy prowadzący uprawy pod osłonami oraz rzepaku i rzepiku.

Najmniej pesymistyczni w swoich ocenach byli młodzi rolnicy (poniżej 25 lat), osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz wyższym rolniczym, a także osoby prowadzące gospodarstwo rolne przez okres 6-10 lat.

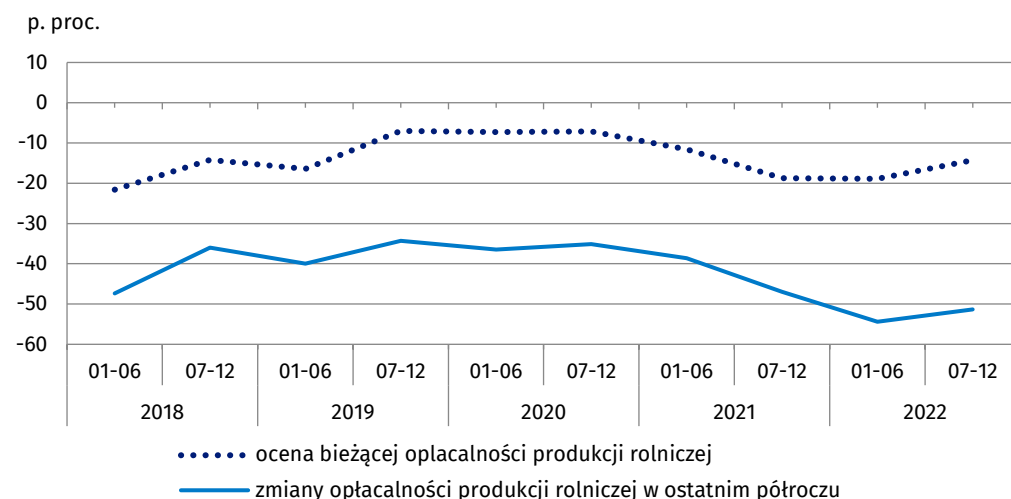
Wykres 3. Salda odpowiedzi dla bieżącej sytuacji ogólnej gospodarstw rolnych, bieżącej opłacalności produkcji rolniczej i bieżącego popytu na produkty rolne

Ocena opłacalności produkcji rolniczej

Rolnicy negatywnie ocenili bieżącą (grudzień 2022 r.) opłacalność produkcji rolniczej. Jednak saldo odpowiedzi poprawiło się i wyniosło minus 14,3 p. proc. wobec minus 18,9 p. proc. w czerwcu 2022 r. Najbardziej pesymistyczne, podobnie jak w I półroczu 2022 r. oceny wyrażali użytkownicy gospodarstw specjalizujących się w uprawie roślin (przewaga opinii negatywnych nad pozytywnymi wyniosła minus 18,4 p. proc.). Saldo odpowiedzi osób prowadzących gospodarstwa ukierunkowane na produkcję zwierzęcą było dodatnie (3,6) wobec ujemnych wartości w ostatnich edycjach badania.

Wykres 4. Ocena bieżącej opłacalności oraz zmiana opłacalności produkcji rolniczej

W grudniu 2022 r. 15,5% respondentów stwierdziło, że prowadzenie produkcji rolniczej jest opłacalne. Wśród użytkowników gospodarstw rolnych o powierzchni co najmniej 100 ha ponad 20% z wykazało, że produkcja rolnicza jest opłacalna. Podobne opinie wyrażali również użytkownicy gospodarstw specjalizujących się w hodowli bydła mlecznego oraz owiec, a także prowadzących uprawy roślin pastewnych i trwałych użytków zielonych. Najbardziej negatywne opinie o opłacalności produkcji rolniczej odnotowano u rolników prowadzących plantacje drzew i krzewów owocowych oraz uprawy pod osłonami, a także u hodowców specjalizujących się w chowie trzody chlewnej oraz drobiu nieśnego.

Tablica 2. Ocena bieżącej opłacalności produkcji rolniczej

Wyszczególnienie	Gospodarstwa rolne, w których bieżąca produkcja rolnicza była:			Saldo odpowiedzi w p. proc.
	opłacalna	Brak zdecydowanej opinii	nieopłacalna	
	w procentach			
01-06 2018 r.	12,8	52,8	34,4	-21,6
07-12 2018 r.	14,4	57,0	28,6	-14,2
01-06 2019 r.	14,5	54,6	30,9	-16,4
07-12 2019 r.	17,1	58,8	24,1	-7,0
01-06 2020 r.	17,1	58,5	24,4	-7,3
07-12 2020 r.	18,3	56,3	25,4	-7,1
01-06 2021 r.	15,0	58,4	26,6	-11,6
07-12 2021 r.	13,1	55,1	31,8	-18,7
01-06 2022 r.	12,9	55,3	31,8	-18,9
07-12 2022 r.	15,50	54,7	29,8	-14,3

Ocena popytu na produkty rolne

W porównaniu z wynikami dwóch poprzednich edycji badania respondenci ocenili bardziej pesymistycznie bieżący popyt na wytwarzane w ich gospodarstwach produkty rolne. W grudniu 2022 r. przewaga opinii negatywnych nad pozytywnymi wyniosła minus 36,9 p. proc., wobec minus 27,8 p. proc. w czerwcu ub. r. oraz wobec wartości minus 25,1 p. proc. w analogicznym okresie 2021 r. Około 60% rolników uznało popyt za wystarczający, zgodny z ich oczekiwaniami, natomiast 1,9% ogółu rolników uznało, że kształtuje się powyżej ich oczekiwań.

Negatywne opinie wyrazili wszyscy użytkownicy gospodarstw rolnych niezależnie od wielkości gospodarstwa i kierunku prowadzonej produkcji. Najbardziej niezadowoleni z popytu na produkty rolne byli rolnicy prowadzący uprawy rzepaku i rzepiku oraz drzew i krzewów owocowych, jak również hodowcy koni i trzody chlewnej.

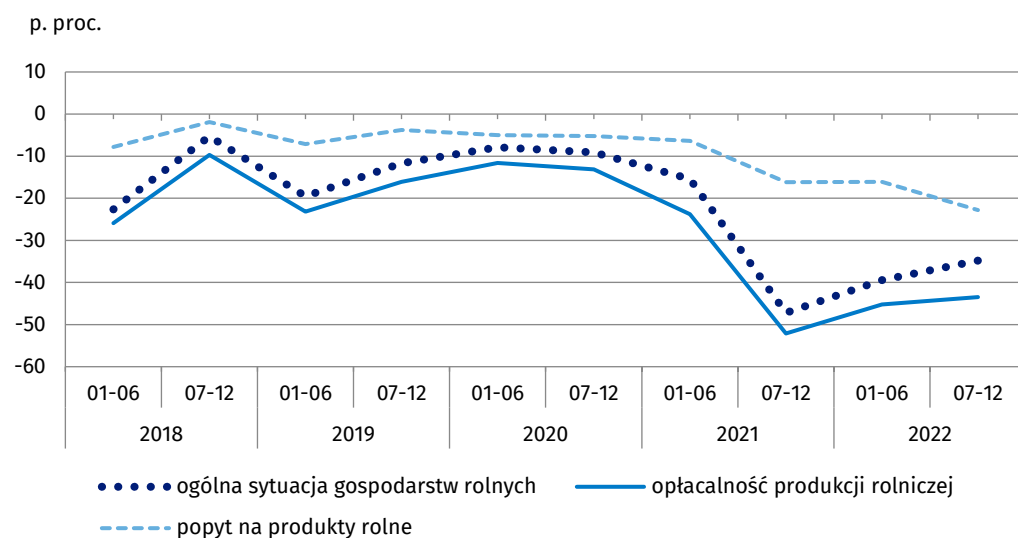
Tablica 3. Ocena bieżącego popytu na produkty rolne

Wyszczególnienie	Gospodarstwa rolne, w których bieżący popyt na wytworzone produkty rolne był:			Saldo odpowiedzi w p. proc.
	powyżej oczekiwań	zgodny z oczekiwaniami	poniżej oczekiwań	
	w procentach			
01-06 2018 r.	2,2	58,8	39,0	-36,8
07-12 2018 r.	3,8	63,2	33,0	-29,2
01-06 2019 r.	3,8	59,7	36,5	-32,7
07-12 2019 r.	2,9	66,2	30,9	-28,0
01-06 2020 r.	2,8	65,1	32,1	-29,3
07-12 2020 r.	3,8	63,6	33,1	-29,8
01-06 2021 r.	4,1	66,4	29,5	-25,4
07-12 2021 r.	3,9	67,1	29,0	-25,1
01-06 2022 r.	3,3	65,6	31,1	-27,8
07-12 2022 r.	1,9	59,3	38,8	-36,9

Prognoza sytuacji gospodarstw rolnych

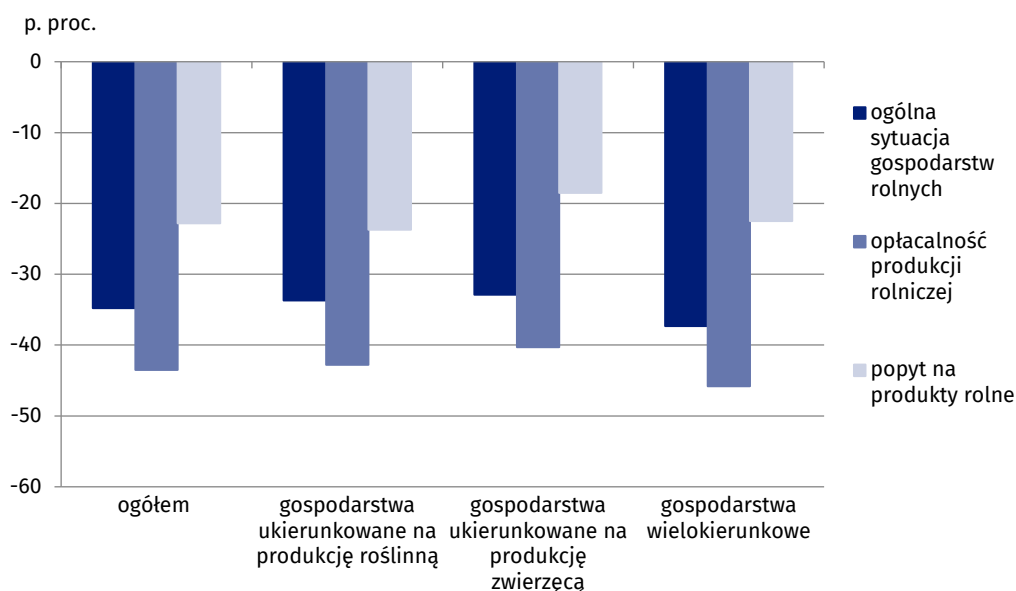
W grudniu 2022 r. prognozy dotyczące zarówno ogólnej sytuacji gospodarstw, jak i opłacalności produkcji rolnej na I półrocze 2023 r. były niekorzystne, ale lepsze w porównaniu z dwoma poprzednimi edycjami badania. Bardziej pesymistyczne, w stosunku do I półrocza 2022 r., były opinie rolników na temat przewidywanego popytu na wytwarzane przez nich produkty – spadek wartości salda odpowiedzi o 6,7 p. proc. Niespełna 67% rolników uznało, że popyt pozostanie bez zmian, a blisko 5,0% zasygnalizowało, że się zwiększy.

Wykres 5. Salda odpowiedzi dla prognozy sytuacji ogólnej gospodarstw rolnych, opłacalności produkcji rolniczej i popytu na produkty rolne

Znaczną przewagę negatywnych opinii nad pozytywnymi odnośnie prognozowanej sytuacji ogólnej w gospodarstwie rolnym, popytu na produkty rolne i opłacalności produkcji rolniczej odnotowano wśród rolników prowadzących uprawy buraków cukrowych i uprawy pod osłonami. Pesymistyczne oceny prognozowanej ogólnej sytuacji w gospodarstwie rolnym, jak i opłacalności ich produkcji rolniczej wyrażali kierujący gospodarstwami ukierunkowanymi na hodowlę bydła rzeźnego, bydła mlecznego oraz trzody chlewnej.

Wykres 6. Salda odpowiedzi dotyczące prognozowanej w II półroczu sytuacji ogólnej gospodarstw rolnych, opłacalności produkcji rolniczej i popytu na produkty rolne

Źródła finansowania i inwestycje

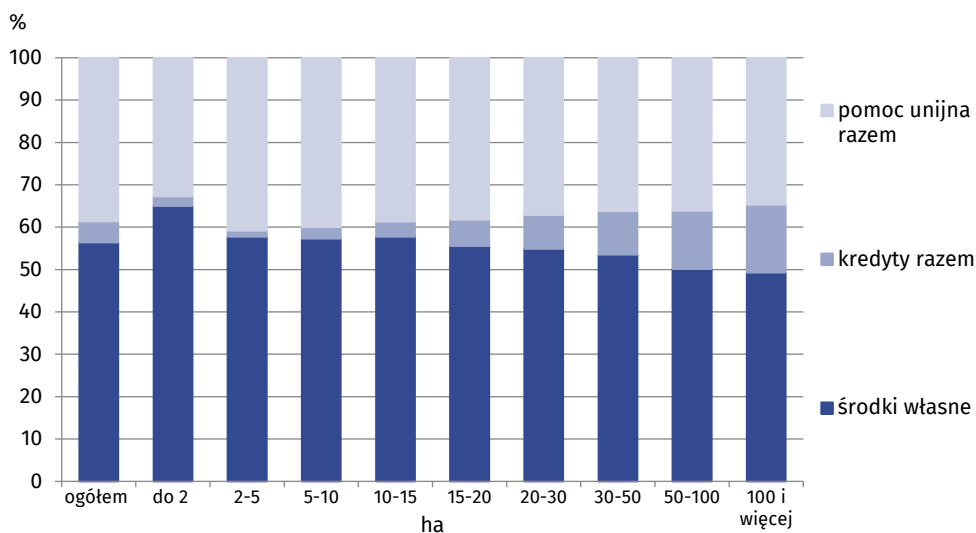
W 2022 r. ponad 55% ogółu gospodarstw rolnych, biorących udział w badaniu wskazało środki własne jako źródło finansowania wykorzystywane przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego.

Wśród ogółu gospodarstw pomoc unijną wskazało około 40% gospodarstw jako źródło finansowania. Jednocześnie około 5% gospodarstw korzystało z kredytów.

Najczęściej ze środków własnych i pomocy unijnej przy prowadzeniu działalności rolniczej korzystały gospodarstwa o powierzchni poniżej 5 ha. W przypadku kredytów najczęściej z tej formy finansowania korzystało gospodarstw o powierzchni powyżej 50 ha.

Sytuacja dotycząca źródeł finansowania w analizowanym okresie była podobna do analogicznego okresu roku poprzedniego.

Wykres 7. Źródła finansowania w II półroczu 2022 r. według grup obszarowych użytków rolnych

Zdecydowana większość użytkowników gospodarstw rolnych w 2022 r. ponosiła wydatki związane z prowadzeniem bieżącej działalności rolniczej. Najbardziej jako cel wykorzystania posiadanych środków finansowych, respondenci wskazali wydatki na inwestycje – 27,8% ogółu gospodarstw.

W porównaniu z 2021 r. wydatki inwestycyjne gospodarstw rolnych wzrosły o 2,6 p.proc, a wśród nich przeważały wydatki związane z zakupem ciągników, urządzeń i maszyn rolniczych.

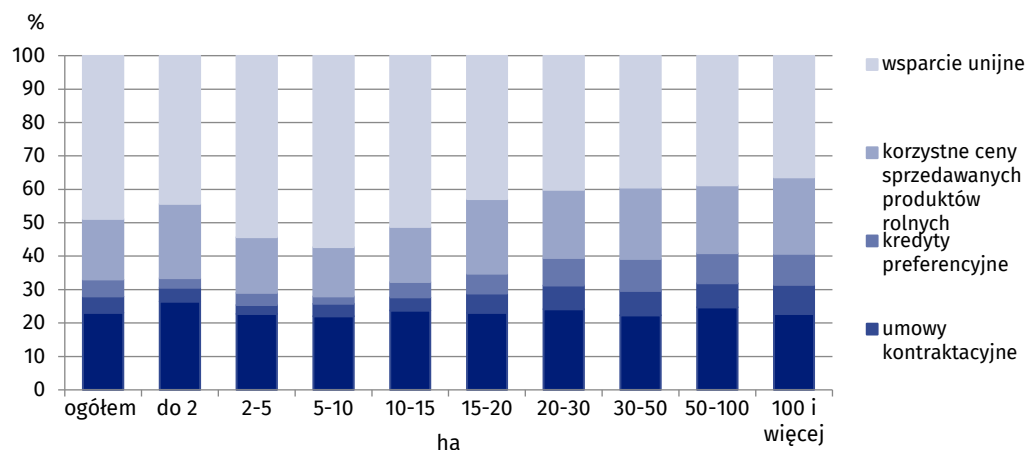
Wzrost wydatków inwestycyjnych w ciągu ostatnich 12 miesięcy wskazało 57,1% ogółu gospodarstw, 33,7% odpowiedziało, że ich inwestycje pozostały bez zmian. Natomiast 9,2% uznało, że ich wydatki inwestycyjne uległy zmniejszeniu. Zgodnie z deklaracjami tych samych gospodarstw inwestycje w najbliższych 12 miesiącach zmniejszą się o 2,7 p. proc.

Czynniki sprzyjające rozwojowi gospodarstw rolnych

W 2022 r. około 49% kierujący gospodarstwami rolnymi wskazali wsparcie unijne, analogicznie jak w latach poprzednich, jako najważniejszy czynnik sprzyjający rozwojowi gospodarstw rolnych.

W opinii 43,1% respondentów nie wystąpiły żadne czynniki sprzyjające rozwojowi gospodarstw rolnych.

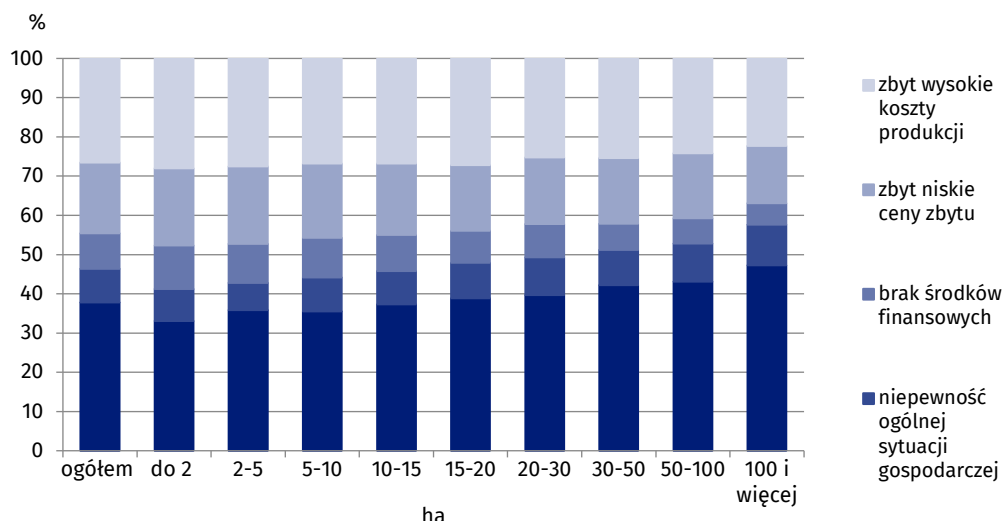
Wykres 8. Czynniki sprzyjające rozwojowi gospodarstwa rolnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy 2022 r.

Czynniki ograniczające rozwój gospodarstw rolnych

Barriere ograniczające rozwój gospodarstwa rolnego, z którymi zmagali się rolnicy w 2022 r. to zbyt wysokie koszty produkcji (26,5%) oraz zbyt niskie ceny zbytu (18,1%). Pozostałe czynniki ograniczające wskazało 37,8% ogółu gospodarstw, w tym najczęściej wskazywane były niekorzystne warunki atmosferyczne.

Wykres 9. Czynniki ograniczające rozwój gospodarstwa rolnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy 2022 r.

Wojna w Ukrainie

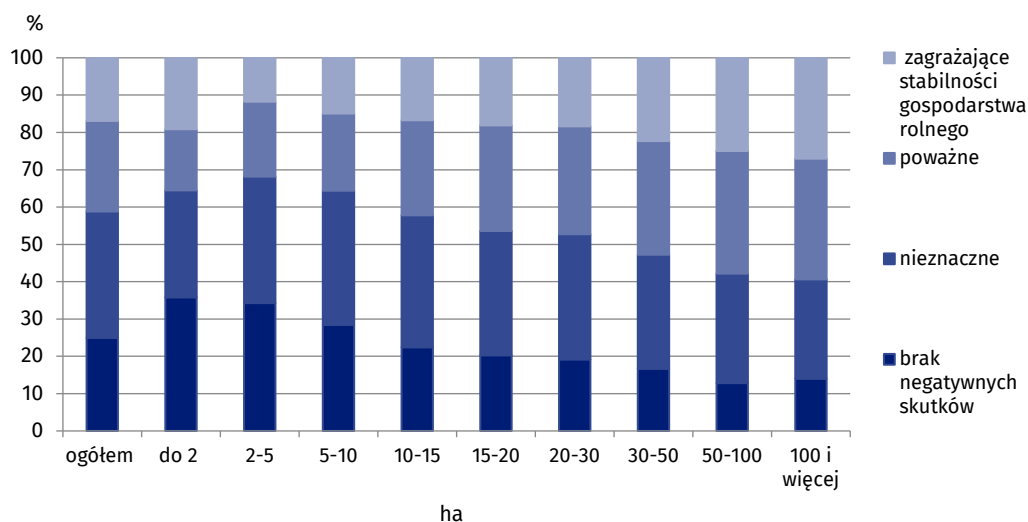
W II półroczu 2022 r. do ankiety badania koniunktury w gospodarstwach rolnych dodano pytanie dotyczące wpływu wojny w Ukrainie na sytuację gospodarstw.

Z przeprowadzonego badania wynika, że ponad 24% użytkowników gospodarstw rolnych wskazało wojnę w Ukrainie jako czynnik mający poważny wpływ na funkcjonowanie ich gospodarstw, natomiast około 17% jako czynnik zagrażający stabilności gospodarstw rolnych.

Około 32% kierujących gospodarstwami rolnymi powyżej 30 ha uznało, że wojna w Ukrainie ma poważny wpływ na funkcjonowanie gospodarstw rolnych, natomiast około 24% wskazało, że zagraża stabilności.

Brak negatywnych skutków wojny w Ukrainie (około 35%) najczęściej wskazali rolnicy posiadający gospodarstwa o powierzchni poniżej 5 ha.

Wykres 10. Wpływ wojny w Ukrainie na gospodarstwa rolne w II półroczu 2022 r. według grup obszarowych użytkowników rolnych

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Zielonej Górze

Dyrektor Roman Fedak
Tel: 68 322 31 12

Rzeczposzechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Banaszek
Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

[gus_stat](https://www.instagram.com/gus_stat)

[glownyurządstatystycznygus](https://www.youtube.com/glownyurządstatystycznygus)

[glownyurządstatystyczny](https://www.linkedin.com/company/glownyurządstatystyczny)

Powiązane opracowania

[Rolnictwo](#)

[Koniunktura](#)

Informacja sygnałna – opinie formułowane przez użytkowników gospodarstw indywidualnych oraz jednostki prawne i niemające osobowości prawnej

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Gospodarstwo rolne](#)

[Działalność rolnicza](#)

[Koniunktura](#)

[Popyt](#)